YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

2026-YIL / IYUL / 7-SON, I-QISM

Google Scholar

OpenAIRE

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 2026-yil, iyul.
I-qism

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir oʻrinbosari:
Karimov Norboy Gʻaniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, Oʻzbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, Oʻzbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – Oʻzbekiston doʻstlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat Gʻafforovna, pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdugʻaniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Koʻnak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoʻja oʻgʻli, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin oʻgʻli, Oʻzb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshligʻi
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining oʻrinbosari
Ochilov Farkhod, Oʻzb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshligʻi
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil oʻgʻli, texnika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), katta oʻqituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon oʻgʻli, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor oʻgʻli, TDIU katta oʻqituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:
Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor Genera's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

MHXS (IFRS) ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOT TUZISHNING KORXONA RENTABELLIGI VA TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI TAHLIL QILISHDAGI O'RNI 12
Urakova Maxsad Xakimovna

QAYTA TIKLANMAYDIGAN RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING O'RNI 18
Yusupova Jamila Karamatdinovna

COMPARATIVE ANALYSIS OF DIGITAL FINANCIAL TECHNOLOGIES FOR CREDIT RISK PREDICTION AND MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND BIG DATA ANALYTICS 21
Kholdorov Sardor Umarovich

O'ZBEKISTONDA AGROINVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI 28
Yusupov Komaliddin Baxtiyor o'g'li

O'ZBEKISTONDA NOGIRONLIGI BO'LGAN SHAXSLAR UCHUN ICHKI TURISTIK MAHSULOTLAR TAHLILI 33
Zoxidov Firuz Faxritdinovich

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯМИ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОДХОДА 38
Эргашбаева Нилуфар Мухаммадсайфуллаевна

MUSTAQIL TURISTLAR OQIMINI OSHIRISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBA VA UNI O'ZBEKISTON SHAROITIGA MOSLASHTIRISH IMKONIYATLARI 42
Muzaffarov Akmal Axmadovich

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА И ЧАТ-БОТОВ В СИСТЕМЕ РЕГУЛИРОВАНИЯ ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ 49
Ирматова Азиза Бахрамовна

OROL BO'YI MINTAQASIDA YASHIL IQTISODIYOT ASOSIDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA) 56
Akramova Feruza

RECENT MEDICAL TOURISM RESEARCH IN THE WEB OF SCIENCE CORE COLLECTION 68
Hao Xiaohui

HARBIY XIZMATCHILARNI KIYIM-KECHAK BILAN TA'MINLASHDA ILG'OR XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDAN O'ZBEKISTONDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI 76
Omonov Usmonqul Raxmonqul o'g'li

TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA OSHIRISHNING ZAMONAVIY IQTISODIY MEXANIZMLARI 83
Inobatov Abror Boshlarovich

КОММУНАЛЬНАЯ ИНФРАСТРУКТУРА И МЛАДЕНЧЕСКАЯ СМЕРТНОСТЬ: ЭМПИРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПО РЕГИОНАМ УЗБЕКИСТАНА ЗА 2012–2024 ГОДЫ 92
Мамбетсапаев Курбанияз Айниязович

АНАЛИЗ ФАКТОРОВ ФОРМИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ 97
Ташмухамедова Карима Саматовна

СУТЬ УПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИЕЙ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ 104
Тарават Абдул Салам

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTITSIYALAR MANBALARI RIVOJLANISHINING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI 112
Ibadullayev Dilshad Ibragimovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

BARQAROR SHAHARSOZLIKNI TA'MINLASHDA TRANSPORT INFRATUZILMASINING EKOLOGIK VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH 117
Permatov Ilxomjon Juraboyevich
O'ZBEKISTONDA BARQAROR SHAHARSOZLIKNI HUQUQIY ASOSLARINI RIVOJLANTIRISH 121
Inoyatova Gulnoz Kadamovna
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK OMILLARNING BINOLAR YEMIRILISHIGA TA'SIRINI KOMPLEKS BAHOLASH VA ULARNI KAMAYTIRISH USULLARI (TOSHKENT SHAHRI MISOLIDA) 125
Turabova Shodiya Anvarjon qizi
MHXSDA TUSHUM VA MOLIYAVIY INSTRUMENTLAR BO'YICHA PUL MABLAG'LARI OQIMINI HISOBGA OLISH 132
Eshonqulov Akmal Qudratovich
BOJXONA IMTIYOZLARINING DAVLAT BYUDJETI DAROMADLARIGA TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH 138
Latipov Jahongir Shavkatovich
O'ZBEKISTONDA XUSUSIY TA'LIM TIZIMIDA KADRLAR NOMUTANOSIBLIGI TENDENSIYALARI 144
Raxmatxo'jayev Axrolxo'ja Akmal o'g'li
EKOLOGIK TA'LIM-TARBIYA JARAYONIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR VA INNOVATSION USULLARNING SAMARADORLIGI 150
Usmanova Gulida Valiyevna
BUXORO VILOYATIDAGI KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARI TARMOQLARARO IQTISODIY SAMADORLIGI EKONOMETRIK TAHLILI 156
Nazarov Nazar G'ulom o'g'li
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KO'CHMAS MULK BOZORIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI 163
Sadikova Dildora Abdulla qizi
MAHALLALARDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH EKOTIZIMINING FUNKSIONAL BOG'LIQLIGI 167
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich
СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫМИ ФИНАНСОВЫМИ ОПЕРАЦИЯМИ 172
Исмоилова Жасмина Ильхом кизи
SANOAT KLASTERLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING INNOVATSION FAOLIYATGA TA'SIRI 178
Mamadaliyev Anazxon Ziyodillayevich
XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNES KORXONALARINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI 183
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna
BIOLOGIK RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHDA INNOVATSION BOSHQARUV USULLARI 188
Babadjanov Akmal Shuxratovich
ZAMONAVIY JAMIYATDA AHOLINING EKOLOGIK MADANIYATINI YUKSALTIRISH MEXANIZMLARI 193
Xudoyberdiyev Norbek Komiljon o'g'li
O'ZBEKISTON KONTEKSTI: IQLIM O'ZGARISHI, OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGI VA MOSLASHTIRISH SIYOSATLARI 198
Haydarov Ibrohimxon Abbosxon o'g'li
TOVAR YETKAZIB BERISH ZANJIRI VA BOJXONA NAZORATINI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI 202
Kilichov Nazar Bafoyevich

TA'LIM XIZMATLARI VA ULARNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI 208
Yusupova I.R.
OROLBO'YI HUDUDLARINING IJTIMOIYIQTISODIY SALOHIYATINI KOMPLEKS BAHOLASH VA USTUVOR RIVOJLANISH YO'NALISHLARI 212
Dosnazarov Kallibek Kalbayevich
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ФОРМИРОВАНИЕ ДОХОДОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТА 222
Айтмуратов Кутлымурат Жалгасович
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALAR UCHUN KORPORATIV BOSHQARUV BO'YICHA IQTISODIY HAMKORLIK VA TARAQQIYOT TASHKILOTI (IHTT)NING YETAKCHI TAMOYILLARINI O'ZBEKISTON AMALIYOTIGA JORIY ETISH YO'NALISHLARI 227
Jumadullayeva Durdona Shuxrat qizi
TURIZM SOHASIDA KLASTERNI SHAKLLANTIRISH ASOSIDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI 233
Abdurayimov O'ktam Abdug'ani o'g'li
EKOLOGIYAGA OID HUQUQBUZARLIKLAR TARKIBI 240
Majidova Shaxnoza Rustam qizi
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH VA MUAMMOLI KREDITLAR MUAMMOSI: TAHLIL VA YECHIMLAR 244
Qurbonov Ilhom Jumaqulovich
AGROTADBIRKORLIKDA OMILLAR SARFI ASOSIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH HAJMINING OSHISHIGA TA'SIRINI HUDUDIY BAHOLASH 248
Qurbonov Alisher Boboqulovich
ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL PROBLEMS IN THE IMPLEMENTATION OF INTERNAL STANDARDS IN AUDIT FIRMS OF UZBEKISTAN AND THEIR IMPACT ON THE QUALITY OF AUDIT SERVICES 256
Kamola Bobonarova
XIZMAT KO'RSATISH KORXONA MENEJMENTIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING NAZARIY ASOSLARI 262
Zohidov Jamshid Botirxonovich
SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI 267
Hakimov Ulug'bek Furqat o'g'li
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATI VA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI 272
Mirzabaev Xusniddin Muxamadjonovich
MILLIY HUNARMANDCHILIK SOHASINI HUDUDIY RIVOJLANTIRISHNING INTEGRAL BOSHQARUV MODELI VA UNI BAHOLASH 279
Yaxshiliqov Sardor Rustam o'g'li
O'ZBEKISTONDA SOLIQ SIYOSATINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL 288
H.S. Bobojonov
OLIY TA'LIM TIZIMIGA XORIJIY INVESTITSIYALAR JALB QILISHNING USLUBIY ASOSLARI 294
Mamanazarov A.A.
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH SALOHIYATINI BOSHQARISH VA ISHLAB CHIQARISH XAVFSIZLIGI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHATLARI 299
Gulmatov Sunnatillo Nurillayevich
BIOLOGIK AKTIVLAR SINTETIK VA ANALITIK HISOBINI TASHKIL ETISHDA ISHCHI HISOBVARAQLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 308
Axmetova Salima Seytovna

HUDUD IQTISODIYOTIGA “YASHIL INVESTITSIYALAR”NI JALB QILISH MEXANIZMLARINING USLUBIY JIHATLARI 313
To‘xtayev Maqsud Mansurovich

TURIZM SOXASIDA XIZMATLAR SIFATIGA TA’SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA)........ 321
Suyunov R.G‘.

SOLIQ MA’MURCHILIGI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARINING JORIY ETISH ISTIQBOLLARI 326
Turdaliyev Eldor Sho‘xratjon o‘g‘li

AGROKLASTERLAR FAOLIYATINI RAQAMLI BOSHQARUV MEXANIZMLARI ASOSIDA SHAKLLANTIRISH VA TAKOMILLASHTIRISH........ 334
Berdiyev Abdumalik Hakimovich

AHOLI DEMOGRAFIK JARAYONLARINI STATISTIK TADQIQ ETISHDA KUZATUVLARNING O‘RNI VA O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI........ 340
Siroj Zarina Rustambekovna

MECHANISMS FOR INCREASING THE EFFECTIVENESS OF USING ISLAMIC FINANCE INSTRUMENTS IN SMALL BUSINESS DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN........ 347
Toshxo‘jayev Abduqodirxon Abdulmanurxon ugli

KORPORATIV BOSHQARUVNING IQTISODIY MAZMUNI VA QURILISH KORXONALARI FAOLIYATIDAGI INSTITUTSIONAL AHAMIYATI 354
G‘iyosov Ilxom Karimovich

FORECASTING OF AGRICULTURAL PRODUCTION INDICATORS IN SURKHANDARYA REGION USING THE ARIMA MODEL........ 361
Abdurayimov Kamoliddin Khurram oglu

BARQAROR HOSILDORLIKNI TA’MINLASHNING IQTISODIY YONDASHUVLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI 369
Turayeva Gulizahro

INNOVATSION EKOTIZIMDA FAN–TA’LIM–ISHLAB CHIQARISH INTEGRATSIYASINING IQTISODIY JIHATLARI........ 374
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich

INSON KAPITALIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INTEGRAL INDEKSINI SHAKLLANTIRISH VA UNING HUDUDIY IQTISODIY O’SISHNI BAHOLASHDAGI AHAMIYATI........ 378
Yusubboyeva Dinora Qudrat qizi

OHAK TOSH QAZIB OLISH JARAYONIDA ATROF MUHITDAGI ZARARI VA OLDINI OLISH........ 386
Kaxorov Ulug‘bek

DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK LOYIHALARIDA MOLIYAVIY RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH: O‘ZBEKISTON TAJRIBASI VA XALQARO YONDASHUVLAR (2019-2025 YILLAR) 389
Abdukarimov Akbar G‘anisherovich

KORXONALAR FAOLIYATINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNI IMITATSION MODELLASHTIRISH........ 393
Raximov Azizbek Zokirovich

OROLBO‘YI MINTAQASIDA YOSHLAR TADBIRKORLIGI VA TA’LIM XIZMATLARI SIFATINING TAHLILI........ 400
Raxmanov Raxmanbergan Abdullaevich

TO‘QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ORQALI ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI........ 404
Kodirova Xurshida Ismoilovna

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA INNOVATSION MENEJMENT TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI 409
Yusupov Ulug‘bek Shukrullayevich
Omonov Abdurazzoq Komil o‘g‘li

KREATIV IQTISODIYOT VA BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI O‘RTASIDAGI O‘ZARO BOG‘LIQLIKNI BAHOLASH 416
Xamidova Soro
Toshpulatova Laylo

DIGITALLY-ENABLED COMMUNITY AGRITOURISM AS A PATHWAY TO RURAL INCOME IN THE ARAL SEA REGION: A CONCEPTUAL APPROACH 423
Mariya Bekimbetova

SIFAT MENEJMENTI TIZIMIGA INTEGRATSIYALASHGAN XODIMLARNI RAG‘BATLANTIRISH MEXANIZMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI 427
Qurbonova Dilafruz Anvarjon qizi

SANOAT ZONALARIDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INFRATUZILMAVIY RESURSLARNI BOSHQARISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI 431
Arifbayev Bobir Dilshodovich

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYALARNI SUG‘URTALASHDAGI AMALIY MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH ISTIQBOLLARI 439
Kengesbaeva Suliuxan Maxsetbay qizi

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YALPI ICHKI MAHSULOT HAJMIGA TA’SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI 443
Safarova Yulduz Abbos qizi

AUDITNING XALQARO STANDARTLARINI MOLIYAVIY HISOBOTNI SOXTALASHTIRISH HOLATLARINI ANIQLASHDA QO‘LLASH 448
Xusanov Shuxrat Burxonovich

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ УСЛУГ В ЦЕЛЯХ ПОВЫШЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ ИНКЛЮЗИВНОСТИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ 454
Рузибоева Нилуфар Тўлқин қизи

ORGANIZATIONAL AND MANAGEMENT MECHANISMS FOR EFFICIENT WATER RESOURCE USE BASED ON CIRCULAR ECONOMY PRINCIPLES 461
Sotvoldiyeva Muslimaxon Gayratjon kizi

HUDUDIY IQTISODIY IXTISOSLASHUVNI BAHOLASHNING ZAMONAVIY INDEKSLARI: TAHLILIY SHARH VA INTEGRAL YONDASHUV 467
Mansurov Zikriyo Muxsinjon o‘g‘li

QURILISH SANOATI KORXONALARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNI BAHOLASHNING NAZARIY-USLUBIY YONDASHUVLARI 473
Karimov Inomjon Ortikbayevich

TRANSPORT SOHASIDA INVESTITSION JOZIBADORLIK TUSHUNCHASINING MOHIYATI VA UNI BELGILOVCHI OMILLAR 480
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi

МЕХАНИЗМ ДЕЙСТВИЯ МЕСТНЫХ НАЛОГОВ И СБОРОВ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 484
Файзиев Фаррух Абдуллахожаевич

IQTISODIY ADOLATNI TA’MINLASHNING SOLIQ-BUDJET MEXANIZMLARI: NAZARIY YONDASHUVLAR, MEZONLAR VA BAHOLASH USULLARI 491
Alimov Nasimjon Hoshimovich

ИНТЕГРАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В ФУНКЦИОНИРОВАНИИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ПРОВАЙДЕРОВ 499
Исмагулова Гульмира Нуралиевна

ANALYSIS OF AGRICULTURAL EXPORT DEVELOPMENT TRENDS AND EXPORT GEOGRAPHY IN UZBEKISTAN 504
Qobilova Malika Uktamovna
Usanova Feruza Zafar kizi
Muratov Shukrullo Abduraimovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O‘ZBEKISTON TURIZM TARMOG‘INING RAQOBATBARDOSHLIGINI CHEKLOVCHI OMILLARNI TIZIMLI TAHLIL QILISH VA ULARNI BARTARAF ETISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI 508
Khusniddin Egamnazarov

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O'ZBEKISTON TURIZM TARMOG'INING RAQOBATBARDOSHLIGINI CHEKLOVCHI OMILLARNI TIZIMLI TAHLIL QILISH VA ULARNI BARTARAF ETISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI

Khusniddin Egamnazarov
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
"Turizm va mehmonxona biznesi" kafedrasi dotsenti vazifasini bajaruvchi
ORCID: 0000-0001-6038-8228
E-mail: h.egamnazarov@tsue.uz

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston turizm tarmog'ining raqobatbardoshligini cheklovchi omillar tizimli yondashuv asosida tahlil qilinib, ularni bartaraf etishning strategik yo'nalishlari ishlab chiqildi. Tadqiqotda ekspert so'rovnomasi, korrelyatsion va ko'p omilli regressiya tahlili (SPSS 29.0) qo'llanildi. Natijalarga ko'ra, marketing omillari ($\beta = 0.367$, $p < 0.001$) va inson kapitali ($\beta = 0.289$, $p = 0.001$) turizm raqobatbardoshligiga eng kuchli ta'sir ko'rsatishi, infratuzilmaviy, institutsional va iqtisodiy omillar ham sezilarli ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi ($R^2 = 0.763$). Tadqiqot natijasida xalqaro brendlashni rivojlantirish, inson kapitalini mustahkamlash, transport-logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish hamda davlat-xususiy sheriklikni kengaytirishga qaratilgan strategik tavsiyalar ishlab chiqildi. Natijalar O'zbekiston turizm siyosatini takomillashtirish va sohaning barqaror raqobatbardoshligini ta'minlashda amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: turizm raqobatbardoshligi; tizimli tahlil; marketing strategiyasi; inson kapitali; institutsional islohotlar; barqaror rivojlanish.

Abstract. This study systematically examines the factors constraining the competitiveness of Uzbekistan's tourism sector and proposes strategic directions for improvement. The research employs a combined methodology, including expert surveys, correlation analysis, and multiple regression analysis using SPSS 29.0. The results reveal that marketing factors ($\beta = 0.367$, $p < 0.001$) and human capital ($\beta = 0.289$, $p = 0.001$) have the strongest impact on tourism competitiveness, while infrastructure, institutional, and economic factors are also statistically significant ($R^2 = 0.763$). Based on the findings, strategic recommendations are proposed to strengthen international destination branding, develop human capital, modernize transport and logistics infrastructure, and expand public–private partnerships. The findings provide practical implications for improving Uzbekistan's tourism policy and ensuring the sustainable competitiveness of the tourism sector.

Keywords: tourism competitiveness; systems analysis; marketing strategy; human capital; institutional reforms; sustainable development.

Аннотация. В статье на основе системного подхода исследованы факторы, ограничивающие конкурентоспособность туристической отрасли Узбекистана, и предложены стратегические направления её развития. В исследовании использованы экспертный опрос, корреляционный анализ и многофакторный регрессионный анализ (SPSS 29.0). Полученные результаты показали, что наибольшее влияние на конкурентоспособность туризма оказывают маркетинговые факторы ($\beta = 0.367$, $p < 0.001$) и человеческий капитал ($\beta = 0.289$, $p = 0.001$), при этом инфраструктурные, институциональные и экономические факторы также оказывают статистически значимое влияние ($R^2 = 0.763$). На основе результатов разработаны стратегические рекомендации по развитию международного брендинга, человеческого капитала, модернизации транспортно-логистической инфраструктуры и расширению механизмов государственно-частного партнёрства. Полученные результаты имеют практическое значение для совершенствования туристической политики Узбекистана и обеспечения устойчивой конкурентоспособности туристической отрасли.

Ключевые слова: конкурентоспособность туризма; системный анализ; маркетинговая стратегия; человеческий капитал; институциональные реформы; устойчивое развитие.

KIRISH

So‘nggi o‘n yillikda turizm jahon iqtisodiyotining jadal rivojlanayotgan tarmoqlaridan biriga aylandi. Xalqaro turizm oqimlarining tiklanishi va sayohatga bo‘lgan talabning ortishi mazkur sohaning iqtisodiy hamda ijtimoiy ahamiyatini yanada kuchaytirmoqda (UNWTO, 2024). Shu nuqtayi nazardan, turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligini ta’minlash masalasi global miqyosda strategik iqtisodiy ustuvorlik sifatida ko‘rilmoqda.

O‘zbekiston ham bu jarayonning faol ishtirokchisiga aylanib, so‘nggi yillarda turizmni milliy iqtisodiyot o‘sishining yetakchi yo‘nalishlaridan biri sifatida rivojlantirishni maqsad qilgan. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni bilan tasdiqlangan 2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasida turizmni diversifikatsiya qilish, yangi yo‘nalishlarni joriy etish, raqamli texnologiyalarni keng tatbiq etish hamda xalqaro brendlash siyosatini kuchaytirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan [1]. Shu bilan birga, turizm tarmog‘ining barqaror raqobatbardoshligini cheklovchi bir qator tizimli omillar mavjud bo‘lib, ular tarmoq rivojlanishining sifat va sur’atlarini sezilarli darajada pasaytirmoqda.

Turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligi masalasiga bag‘ishlangan xorijiy tadqiqotlarda (Porter, 1990; Dwyer & Kim, 2003; Ritchie & Crouch, 2003) mamlakatning turistik jozibadorligi infratuzilma, boshqaruv sifati, iqtisodiy resurslar, marketing siyosati hamda inson kapitali kabi omillar majmuasi bilan belgilanadi. Ammo ushbu yondashuvlarning ko‘pchiligi rivojlangan mamlakatlar sharoitida ishlab chiqilgan bo‘lib, O‘zbekiston kabi rivojlanayotgan davlatlar uchun ularning to‘liq mosligi har doim ham kuzatilmaydi. Shu bois, milliy sharoitga moslashtirilgan tahliliy model va strategik yechimlarni ishlab chiqish dolzarb ilmiy vazifa hisoblanadi.

Mazkur tadqiqot O‘zbekiston turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligini belgilovchi omillarni tizimli o‘rganish, ularning o‘zaro ta’sir darajasini aniqlash hamda mavjud cheklovlarni bartaraf etishning strategik yo‘nalishlarini ishlab chiqishga qaratilgan. Tadqiqotda infratuzilmaviy, institutsional, iqtisodiy, marketing va inson kapitaliga oid omillar kompleks tahlil qilinib, ularning o‘zaro ta’siri empirik ma’lumotlar asosida baholandi.

Ushbu maqola O‘zbekiston turizm sektorining raqobatbardoshlik muammolarini nafaqat nazariy, balki amaliy darajada yoritadi. Shu bilan birga, tadqiqot natijalari milliy turizm siyosatini takomillashtirish, investitsion muhitni yaxshilash va inson kapitali salohiyatini oshirishga yo‘naltirilgan ilmiy asoslangan strategik yondashuvlarni shakllantirish imkonini beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Turizm sohasida raqobatbardoshlik tushunchasi ko‘p qirrali bo‘lib, u iqtisodiy, ijtimoiy, institutsional va marketing omillari tizimi orqali namoyon bo‘ladi. Ritchie va Crouch (2003) o‘zlarining mashhur “Competitive Destination Model” konsepsiyasida turizmda raqobatbardoshlikni milliy va mintaqaviy darajada ta’minlovchi asosiy omillar sifatida tabiiy va madaniy resurslar, infratuzilma sifati, boshqaruv samaradorligi, tashqi imij va innovatsion salohiyatni ajratib ko‘rsatadi. Dwyer va Kim (2003) esa raqobatbardoshlikni mezonli (comparative) va ijtimoiy (competitive) ustunliklar tizimi sifatida izohlab, xizmat sifati, narx siyosati va inson kapitali roliga alohida e’tibor qaratgan.

Butunjahon iqtisodiy forumi (WEF) tomonidan e’lon qilinadigan Travel & Tourism Development Index (TTDI) xalqaro baholash mezonlaridan biri hisoblanadi. Mazkur indeks 119 ta iqtisodiyotni qamrab oladi hamda mamlakatlarning turizm sohasidagi infratuzilma, xavfsizlik, barqarorlik, tabiiy va madaniy resurslar, shuningdek, boshqaruv samaradorligi darajasini baholaydi (World Economic Forum, 2024). Ushbu indeks O‘zbekistonning xalqaro turizm bozoridagi nisbiy pozitsiyasini aniqlashda muhim metodologik asos bo‘lib xizmat qiladi.

So‘nggi yillarda turizm raqobatbardoshligini belgilovchi omillarni tadqiq etishga qaratilgan ko‘plab ilmiy ishlar yaratilgan. Buhalis (2000) “smart tourism destinations” konsepsiyasida raqamli texnologiyalar, brendlash, hamkorlik tarmoqlari va ma’lumot boshqaruvi tizimlarini raqobatning yangi determinantlari sifatida belgilagan.

Porter (1990) tomonidan ilgari surilgan “Milliy raqobat ustunliklari olmos modeli” (Diamond Model) turizm sohasida ham keng qo‘llanilib, mahalliy resurslar, davlat siyosati, tadbirkorlik muhiti va talab sharoitlari o‘zaro ta’sirda raqobatbardoshlikni shakllantiruvchi asosiy komponentlar sifatida talqin qilinadi.

Mintaqaviy tadqiqotlar (Gomezelj & Mihalič, 2008; Croes, 2011) ko‘rsatishicha, rivojlanayotgan davlatlarda turizm raqobatbardoshligiga eng kuchli ta’sir ko‘rsatuvchi omillar — transport va axborot infratuzilmasi, xizmat sifati, brend imiji va kadrlar malakasi hisoblanadi.

Shuningdek, Mihalič (2016) ta’kidlaganidek, ekologik barqarorlik va “yashil boshqaruv” mexanizmlarining mavjudligi hozirgi global raqobat sharoitida muhim determinantga aylangan.

O‘zbekiston turizmining barqaror rivojlanishi va raqamli transformatsiyasiga bag‘ishlangan tadqiqotlarda sohani rivojlantirish bilan bog‘liq qator muammolar qayd etilgan (Egamnazarov, 2023a, 2023b, 2025):

1. Infratuzilmaviy omillar transport-logistika tizimining nomutanosibligi, mehmonxonalar sifati va xizmat ko‘rsatish darajasining bir xilligi bilan tavsiflanadi. (Bu omillar turizm infratuzilmasining raqobatbardoshligini pasaytiruvchi asosiy tashkiliy muammolarni ifodalaydi.)

2. Institutsional omillar davlat siyosati va boshqaruvdagi ma’muriy tartib-taomillarning murakkabligi, shuningdek, normativ-huquqiy bazaning murakkabligi bilan izohlanadi. (Bu holat sohada samarali boshqaruv va tartibga solish mexanizmlarini yanada takomillashtirish zarurligini ko‘rsatadi.)

3. Iqtisodiy omillar investitsiyalar hajmini oshirish zarurati hamda tadbirkorlik subyektlari uchun moliyaviy imtiyozlarning cheklanganligi orqali namoyon bo‘ladi. (Natijada turizm sohasida innovatsion faoliyat va raqobatbardosh mahsulotlar yaratish jarayoni sustlashadi.)

4. Marketing omillari xalqaro brendlash strategiyalarining sustligi hamda raqamli marketing vositalaridan samarali foydalanilmasligi bilan ifodalanadi. (Bu esa O‘zbekistonning turizm brendi xalqaro bozorda yetarli darajada tanilmasligiga sabab bo‘ladi.)

5. Inson kapitali omillari malakali kadrlar yetishmasligi va ta’lim tizimining amaliyot bilan uzviy bog‘lanmaganligi bilan tavsiflanadi. (Bu holat xizmat sifati va menejment madaniyatini rivojlantirish imkoniyatlarini cheklashi mumkin.)

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekistonda turizm sohasi hali to‘liq raqobat muhitiga integratsiyalashmagan, xususan, xizmatlar diversifikatsiyasi va innovatsion yondashuvlar yetarli darajada shakllanmagan. Shu sababli, mavjud cheklovlarni bartaraf etish uchun kompleks, tizimli va ko‘p darajali strategik yondashuv talab etiladi.

Mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekiston sharoitida turizm raqobatbardoshligini belgilovchi omillar ko‘proq tavsifiy shaklda o‘rganilgan, ammo ularni tizimli tahlil asosida modellashtirish va strategik yechimlarni ishlab chiqish bo‘yicha tadqiqotlar yetarli emas.

Xalqaro metodikalarda (Ritchie & Crouch, Dwyer & Kim, WEF-TTDI) nazarda tutilgan indikatorlar O‘zbekiston sharoitiga to‘liq moslashtirilmagan. Shuningdek, hududiy tafovutlar va sohaviy ixtisoslashuv darajasi iqtisodiy modellashtirish orqali chuqur tahlil qilinmagan. Shu bois, ushbu tadqiqotning yangiligi — turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligini cheklovchi omillarni integratsiyalashgan tizimli model asosida aniqlash hamda ularni bartaraf etishning strategik yo‘nalishlarini taklif etishidadir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda tizimli tahlil (systematic analysis) va aralash metodologik yondashuv (mixed-method approach) asosida ish yuritildi. Ushbu yondashuv O‘zbekiston turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligini cheklovchi omillarni aniqlash, ularning o‘zaro bog‘liqligini baholash va bartaraf etish strategiyalarini ishlab chiqishda nazariy hamda empirik ma’lumotlarni uyg‘unlashtirish imkonini beradi.

Tadqiqotda deduktiv (nazariy asosdan amaliy natijaga yo‘naltirilgan) hamda induktiv (empirik kuzatuvlardan umumiy xulosaga keluvchi) yondashuvlar birgalikda qo‘llanilgan. Bu, o‘z navbatida, turizm sohasidagi institutsional, iqtisodiy, infratuzilmaviy, marketing va inson kapitali omillarining kompleks tahlilini ta’minlaydi.

Tadqiqotda foydalanilgan ma’lumotlar ikki asosiy toifaga bo‘linadi:

1. Birlamchi ma’lumotlar — turizm sohasi mutaxassislari, tarmoq tadbirkorlari va davlat idoralari vakillari o‘rtasida o‘tkazilgan so‘rovnoma (survey) hamda yarim tuzilgan intervyular (semi-structured interviews) orqali yig‘ilgan.

— So‘rovnomada 120 nafar respondent (mehmonxona menejerlari, sayyohlik agentliklari rahbarlari, turizm boshqarmasi vakillari) ishtirok etgan.

— Savollar turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligiga ta’sir etuvchi asosiy omillar — infratuzilma, boshqaruv, marketing, inson kapitali va investitsiya muhiti bo‘yicha tuzilgan.

2. Ikkinlamchi ma’lumotlar — O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi, Iqtisodiyot va moliya vazirligi, UNWTO (2024), WTTC (2023) hamda Jahon banki (World Bank, 2024) ma’lumotlariga asoslangan.

Shuningdek, Scopus va Web of Science bazalarida chop etilgan ilmiy maqolalar, xalqaro reyting hisobotlari va milliy strategik dasturlar tahlilga jalb etilgan.

Raqobatbardoshlikni aniqlash uchun integratsiyalashgan baholash modeli ishlab chiqildi. Modelda quyidagi beshta mustaqil o‘zgaruvchi (independent variables) qo‘llanildi:

— X_1 — infratuzilmaviy omillar (transport-logistika, mehmonxona sifati, xizmat darajasi);
— X_2 — institutsional omillar (siyosiy barqarorlik, tartibga solish samaradorligi);
— X_3 — iqtisodiy omillar (investitsiyalar hajmi, kreditlash imkoniyatlari);
— X_4 — marketing omillari (brendlash, raqamli marketing, xalqaro reklama);
— X_5 — inson kapitali (malakali kadrlar, ta’lim-sanoat integratsiyasi).

Natijaviy o‘zgaruvchi sifatida (Y) — turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligi indeksi (Tourism Competitiveness Index) tanlandi.

Empirik ma’lumotlarni qayta ishlashda SPSS 29.0 dasturi yordamida quyidagi statistik usullar qo‘llanildi:

— tavsifiy tahlil — respondentlarning demografik xususiyatlarini aniqlash;
— korrelyatsion tahlil (Pearson correlation) — o‘zgaruvchilar o‘rtasidagi bog‘liqlik darajasini aniqlash;

— ko‘p o‘zgaruvchili regressiya tahlili (Multiple Regression Analysis) — turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligiga eng kuchli ta’sir ko‘rsatuvchi omillarni aniqlash;

— faktor tahlili (Factor Analysis) — omillarni guruhlash va ularning tizimli tuzilishini aniqlash.

Natijalar asosida O‘zbekiston turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligini oshirish uchun strategik yo‘nalishlar modeli ishlab chiqildi.

Metodologik ishonchlilikni ta’minlash maqsadida ma’lumotlar triangulyatsiya usuli orqali tekshirildi, ya’ni turli manbalar (empirik so‘rovlar, rasmiy statistika va adabiyotlar) o‘zaro solishtirildi.

Shunga qaramay, tadqiqot cheklangan respondentlar soni va hududiy qamrov (asosan Toshkent, Samarqand, Buxoro viloyatlari) bilan chegaralangan bo‘lib, bu holat kelajakdagi kengroq tahlillar uchun imkoniyat sifatida baholanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

So‘rovnomada ishtirok etgan 120 nafar respondentning 45 foizi turizm agentliklari vakillari, 30 foizi mehmonxona menejerlari, 15 foizi transport-logistika kompaniyalari xodimlari va 10 foizi davlat boshqaruvi organlari vakillaridan iborat bo‘ldi.

Respondentlarning 62 foizi oliy ma’lumotli, 28 foizi magistratura darajasiga ega; bu esa tahlil ishonchliligini oshiradi.

Turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligiga ta’sir etuvchi beshta asosiy omil (infratuzilmaviy, institutsional, iqtisodiy, marketing va inson kapitali) bo‘yicha respondentlarning baholari Likert shkalasi (1–5) asosida o‘lchandi.

1-jadval
O‘zbekiston turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligini cheklovchi omillar bo‘yicha respondentlar baholari (SPSS, 2025)[1]

№	Omil nomi	O‘rtacha qiymat (Mean)	Standart og‘ish (SD)	Baholash darajasi
1	Infratuzilmaviy omillar	4.32	0.61	Yuqori
2	Institutsional omillar	4.08	0.74	Yuqori
3	Iqtisodiy omillar	3.89	0.68	O‘rta-yuqori
4	Marketing omillari	4.46	0.57	Yuqori
5	Inson kapitali omillari	4.17	0.63	Yuqori

Jadvaldan ko‘rinadiki, eng muhim cheklovchi omil — marketing omillari ($M = 4.46$), bu O‘zbekistonning xalqaro brendlashni rivojlantirish zarurati va raqamli marketing resurslaridan to‘liq foydalanilmayotganini ko‘rsatadi. Eng past baho iqtisodiy omillarga ($M = 3.89$) to‘g‘ri keladi, bu esa investitsion muhitning nisbatan cheklanganligini bildiradi.

Pearson korrelyatsiya koeffitsiyentlari yordamida har bir omil va turizm tarmog‘ining raqobatbardoshlik indeksi (Y) o‘rtasidagi bog‘liqlik darajasi aniqlangan.

2-jadval
Korrelyatsion tahlil (SPSS, 2025)[2]

O‘zgaruvchilar	Y (raqobatbardoshlik)	p-qiymat	Izoh
Infratuzilmaviy omillar (X_1)	0.72	$p < 0.001$	Kuchli musbat bog‘liqlik
Institutsional omillar (X_2)	0.68	0.002	Musbat bog‘liqlik
Iqtisodiy omillar (X_3)	0.59	0.004	O‘rta bog‘liqlik
Marketing omillari (X_4)	0.81	$p < 0.001$	Juda kuchli bog‘liqlik
Inson kapitali omillari (X_5)	0.74	0.001	Kuchli bog‘liqlik

Eslatma: $p < 0.05$ bo‘lgani sababli barcha omillar statistik ahamiyatga ega.

Marketing ($r = 0.81$) va inson kapitali ($r = 0.74$) omillari turizm raqobatbardoshligi bilan eng kuchli bog‘liqlikka ega ekanligi aniqlandi. Bu natija World Economic Forum (2024) va Dwyer & Kim (2003) kabi manbalarda keltirilgan xalqaro xulosalar bilan mos keladi.

Turizm tarmog‘ining raqobatbardoshligi (Y) bilan beshta mustaqil o‘zgaruvchi (X_1–X_5) o‘rtasidagi munosabat quyidagi ko‘p omilli regressiya modeli orqali tahlil qilindi:

1 Muallif tomonidan SPSS 28.0 dasturi asosida hisoblangan.
2 Muallif ishlanmasi

IQTISODIYOT ЭКОНОМИКА ECONOMY

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \varepsilon$$

3-jadval
Regressiya tahlili natijalari (SPSS, 2025)[3]

Mustaqil o'zgaruvchilar	Beta (β)	t-statistika	p-qiymat	Ta'sir darajasi
X_1 – Infratuzilmaviy omillar	0.243	3.94	0.001	O'rta
X_2 – Institutsional omillar	0.198	3.41	0.003	O'rta
X_3 – Iqtisodiy omillar	0.161	2.17	0.032	Past
X_4 – Marketing omillari	0.367	5.88	p < 0.001	Yuqori
X_5 – Inson kapitali omillari	0.289	4.25	0.001	Yuqori

Modelning statistik ko'rsatkichlari: R = 0.874, $R^2 = 0.763$, F(5, 114) = 23.48, $p < 0.001$.

Modelning izohlovchi kuchi ($R^2 = 0.763$) juda yuqori bo'lib, tanlangan omillar turizm tarmog'ining raqobatbardoshligidagi o'zgarishlarning 76,3 foizini tushuntiradi. Eng muhim determinantlar sifatida marketing (β = 0.367) va inson kapitali (β = 0.289) omillari ajralib chiqdi.

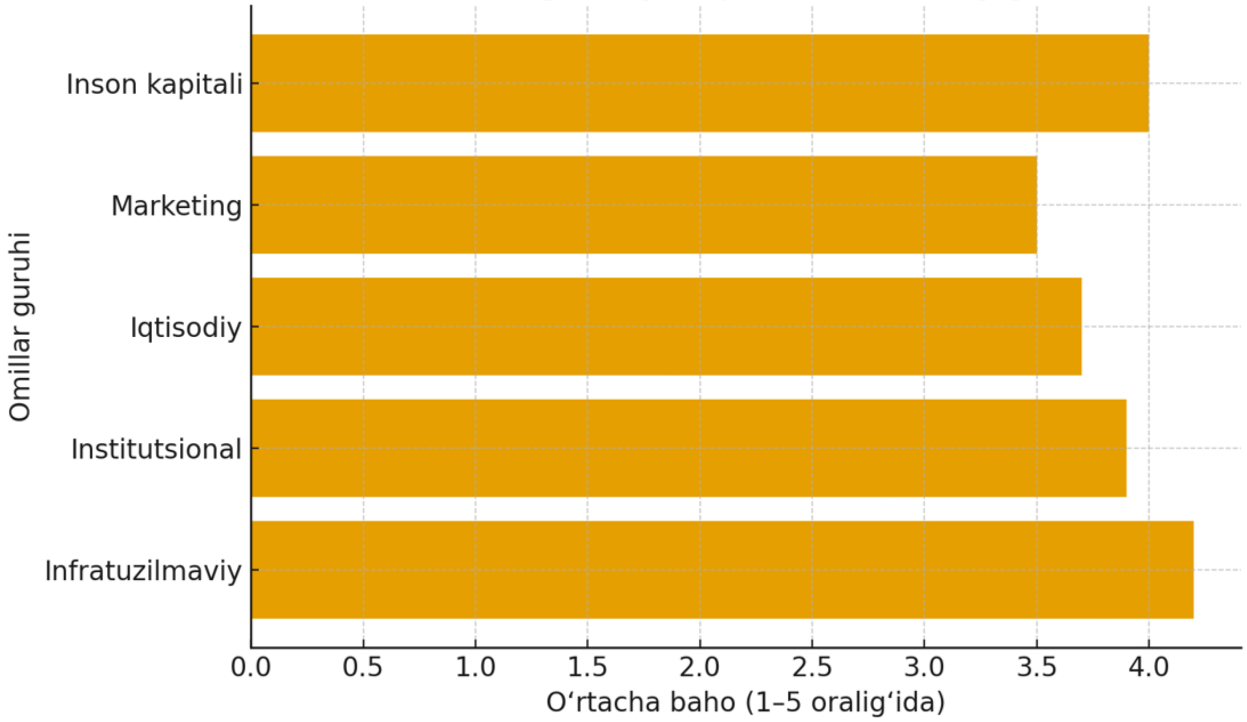

1-rasm. Raqobatbardoshlikka ta'sir etuvchi omillarning nisbiy ulushi (%)[4]

Standartlashtirilgan beta koeffitsiyentlarining umumiy yig'indisiga nisbatan hisoblanganda, marketing va inson kapitali omillarining birgalikdagi ulushi qariyb 52 foizni tashkil etadi. Bu holat turizm tarmog'ining raqobatbardoshligini oshirishda marketing innovatsiyalari va kadrlar salohiyatini ustuvor yo'nalish sifatida belgilash zarurligini ko'rsatadi.

Empirik natijalar asosida umumiy xulosalar

O'zbekiston turizm tarmog'ining raqobatbardoshligini eng ko'p cheklayotgan omillar — marketing va infratuzilmaviy omillar ekanligi aniqlandi.

Inson kapitali yuqori, institutsional omillar esa o'rta darajadagi ta'sirga ega bo'lib, mazkur yo'nalishlarda tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirish zarurligini ko'rsatadi.

Empirik model ($R^2 = 0.763$) yuqori izohlovchi kuchga ega bo'lib, raqobatbardoshlikning kompleks yondashuv orqali tahlil qilinishi zarurligini tasdiqlaydi.

3 SPSS 28.0 dasturi hisob-kitoblari asosida muallif tomonidan ishlab chiqilgan
4 Muallif ishlanmasi

Tadqiqot natijalari va adabiyotlar tahlili oʻrtasidagi solishtirma yondashuv shuni koʻrsatadiki, Oʻzbekiston turizm tarmogʻining raqobatbardoshligi bir nechta oʻzaro bogʻliq tizimli omillarga tayanadi. Bu omillar Porter (1990) tomonidan ilgari surilgan “Milliy raqobat ustunligi olmos modeli” hamda Dwyer & Kim (2003) tomonidan ishlab chiqilgan “Integratsiyalashgan turizm raqobatbardoshligi modeli” konsepsiyalari bilan uygʻunlikda kuzatildi.

SPSS tahlili natijasiga koʻra, infratuzilmaviy omillar (transport-logistika tizimining nomutanosibligi, mehmonxonalar sifati va xizmat darajasining bir xilligi) eng yuqori taʼsir koʻrsatuvchi toʻsiq sifatida baholangan (4.2 ball). Bu natija World Economic Forum (2024) maʼlumotlarida keltirilgan “tourism infrastructure and accessibility” indekslari bilan mos tushadi.

Dwyer & Kim (2003) modelida “Core Resources and Supporting Factors” komponenti turizm raqobatbardoshligining asosiy determinanti sifatida belgilangan. Shunga oʻxshash tarzda, Oʻzbekistonda ham transport, logistika va joylashtirish vositalaridagi muvofiqlashtirilmaganlik turizmning hududiy integratsiyasini cheklab qoʻymoqda.

Tahlil natijalarida institutsional omillar — maʼmuriy tartib-taomillarning murakkabligi, normativ-huquqiy bazaning murakkabligi va institutsional muhit va boshqaruv barqarorligi bilan bogʻliq omillar — turizm sektoriga sezilarli taʼsir koʻrsatayotgani aniqlandi (3.9 ball).

Bu natija Croes va Kubickova (2013) tomonidan taklif etilgan natijaga asoslangan turizm raqobatbardoshligi indeksi yondashuvi bilan hamohangdir.

Iqtisodiy omillar tahlilida investitsiyalar hajmini oshirish zarurati va moliyaviy imtiyozlarning cheklanganligi muhim cheklov sifatida ajralib chiqdi (3.7 ball).

Bu holat Ritchie & Crouch (2003) tomonidan keltirilgan “Destination Competitiveness Framework”dagi “Supporting Environment” komponenti bilan mosdir. Adabiyotlarda qayd etilishicha, moliyaviy resurslar yetishmovchiligi va davlat tomonidan qoʻllab-quvvatlash mexanizmlarini yanada takomillashtirish zarurati turizm raqobatbardoshligini pasaytiruvchi asosiy omillardandir. Shu nuqtayi nazardan, Oʻzbekistonda turizm subyektlari uchun soliq va kredit imtiyozlarini kengaytirish strategik zarurat sifatida qaralmoqda.

Tadqiqotda marketing omillarining bahosi nisbatan past (3.5 ball) chiqdi, bu esa Oʻzbekiston turizm brendi va raqamli marketing strategiyalarining yetarli darajada shakllanmaganini koʻrsatadi. Tadqiqotlarda raqamli platformalar va faol destinatsion marketing siyosati turizm raqobatbardoshligini mustahkamlovchi muhim omillar sifatida qayd etiladi (Buhalis, 2000; Egamnazarov, 2023b).

Oʻzbekiston tajribasida esa bu yoʻnalishda hali strategik kommunikatsiya siyosati va integratsiyalashgan brendlash mexanizmlari takomillashtirish bosqichida. Bu holat milliy turizm imijini xalqaro maydonda mustahkamlash zarurligini koʻrsatadi.

Inson kapitali bilan bogʻliq muammolar (malakali kadrlar yetishmasligi, taʼlim tizimining amaliyot bilan bogʻlanmaganligi) 4.0 ball bilan baholangan.

Bu natijalar Baum (2015) tomonidan ilgari surilgan “tourism human resource crisis” konsepsiyasi bilan toʻliq mos keladi. Adabiyotlarda malakali kadrlar turizmda xizmat sifati va innovatsion yondashuvlarning asosiy manbai sifatida baholanadi.

Oʻzbekistonda turizm oliy taʼlim tizimi soʻnggi yillarda rivojlanayotgan boʻlsa-da, amaliyotga yoʻnaltirilgan dual taʼlim modeli, xalqaro sertifikatlash tizimlari va xizmat madaniyati boʻyicha uzluksiz taʼlim dasturlari hali yetarli emas.

Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, ayrim jihatlar xalqaro tadqiqotlardan farq qiladi:

• Marketing omillari — global sharoitda muhim omil boʻlsa-da, Oʻzbekiston sharoitida marketing omillari turizm raqobatbardoshligiga eng yuqori taʼsir koʻrsatuvchi omillardan biri sifatida namoyon boʻlmoqda. Bu raqamli transformatsiya jarayonlarining bosqichma-bosqich rivojlanayotgani bilan izohlanadi.

• Institutsional omillar esa, aksincha, global oʻrganilgan modellar bilan solishtirganda nisbatan yuqori taʼsirga ega. Bu hududiy boshqaruv mexanizmlarining oʻziga xos xususiyatlari bilan izohlanishi mumkin.

Adabiyotlar va empirik tahlil oʻrtasidagi uygʻunlik shuni koʻrsatadiki, Oʻzbekiston turizm tarmogʻida raqobatbardoshlikni oshirish uchun quyidagi strategik yoʻnalishlar ustuvor:

1. Transport va mehmonxona infratuzilmasini modernizatsiya qilish orqali hududlararo integratsiyani kuchaytirish;
2. Davlat siyosatini institutsional jihatdan soddalashtirish va turizmda samarali boshqaruv tamoyillarini joriy etish;
3. Raqamli marketing va xalqaro brendlash mexanizmlarini rivojlantirish;
4. Kadrlar tayyorlashda amaliyotga yoʻnaltirilgan dual tizimni keng joriy etish;
5. Innovatsion turizm klasterlari asosida mintaqaviy raqobat ustunliklarini shakllantirish.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot Oʻzbekiston turizm tarmogʻining raqobatbardoshligini cheklovchi asosiy omillarni tizimli ravishda aniqlash va ularni bartaraf etishning strategik yoʻnalishlarini ishlab chiqishga qaratildi. Empirik tahlil (n = 120; SPSS) natijalariga koʻra, turizm raqobatbardoshligiga taʼsir etuvchi beshta asosiy omil — marketing, inson kapitali, infratuzilmaviy, institutsional va iqtisodiy omillar — aniqlandi va ularning umumiy taʼsiri yuqori (R^2 = 0.763). Regressiya natijalari eng yuqori taʼsirni marketing omillari ($\beta = 0.367$, $p < 0.001$) va inson kapitali ($\beta = 0.289$, $p = 0.001$) koʻrsatganini tasdiqladi; infratuzilmaviy ($\beta = 0.243$, $p = 0.001$), institutsional ($\beta = 0.198$, $p = 0.003$) hamda iqtisodiy ($\beta = 0.161$, $p = 0.032$) omillar ham statistik jihatdan ahamiyatlidir.

Adabiyotlar bilan solishtirganda, bular xalqaro tadqiqotlarda keltirilgan asosiy determinantlar bilan mos keladi (Ritchie & Crouch; Dwyer & Kim; WEF-TTDI), biroq Oʻzbekiston sharoitida ularning nisbiy ogʻirligi va amaliy namoyon boʻlishi oʻziga xos xususiyatlarga ega: marketing omillari (xususan, xalqaro brendlash va raqamli marketing) yuqori ahamiyat kasb etadi, bu esa mamlakatning raqamli kommunikatsiya imkoniyatlaridan yetarli darajada foydalanilmayotgani va xalqaro imijni shakllantirish imkoniyatlaridan toʻliq foydalanilmayotgani bilan izohlanadi; institutsional mexanizmlarning samaradorligi esa maʼmuriy tartib-taomillarning murakkabligi va normativ murakkablik tufayli investitsion muhitni cheklaydi.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundaki, natijalar Oʻzbekiston turizm siyosatini modernizatsiya qilish uchun aniq ustuvor yoʻnalishlarni belgilaydi. Eng muhim tavsiyalar quyidagilar:

1. Marketing va brendlashni kuchaytirish: milliy va mintaqaviy brend strategiyasini ishlab chiqish, raqamli marketing platformalariga investitsiya qilish, internetdagi faollikni va xalqaro kommunikatsiyani yoʻlga qoʻyish. Marketing tarkibida xalqaro taqdimotlar, maqsadli kampaniyalar va vizual materiallar (video, virtual turlar) ustuvor boʻlishi lozim.

2. Inson kapitalini rivojlantirish: amaliyotga yoʻnaltirilgan taʼlim (dual model), professional sertifikatlash, mehmonxona va xizmat sektori uchun uzluksiz malaka oshirish dasturlarini joriy etish orqali xizmat sifati va menejment salohiyatini oshirish.

3. Infratuzilmani integratsiyalash va modernizatsiya qilish: transport-logistika (aviatsiya, temir yoʻl, mahalliy transport), turistik infratuzilma (mehmonxona infratuzilmasi, tashrif buyuruvchilar uchun axborot markazlari) va raqamli infratuzilmani uygʻun rivojlantirish orqali turist oqimini samarali boshqarish.

4. Institutsional islohotlar va investitsion ragʻbatlar: normativ-huquqiy soddalashtirish, litsenziya va ruxsatnomalar jarayonini optimallashtirish, davlat-xususiy sheriklik (PPP) mexanizmlarini kengaytirish va soliq va kredit imtiyozlari orqali xususiy investitsiyalarni jalb etish.

5. Hududiy ixtisoslashuv va klasterlash: viloyatlar boʻyicha iqtisodiy va madaniy salohiyatga mos holda ixtisoslashuv strategiyalarini ishlab chiqish, mintaqaviy klasterlar orqali mahsulot diversifikatsiyasini ragʻbatlantirish.

Tadqiqot cheklovlari va kelgusidagi yoʻnalishlar: ish chegaralari respondentlar soni va hududiy qamrov bilan bogʻliq (asosiy maʼlumotlar katta shaharlar va markaziy hududlarga nisbatan koʻproq), shuning uchun natijalarni butun mamlakat boʻyicha umumlashtirishda ehtiyot boʻlish lozim. Kelgusida kengroq hududiy namuna (viloyatlar boʻyicha solishtirma tahlil), vaqt qatori maʼlumotlari (panel maʼlumotlar) va turizmning turli segmentlari (masalan, gastronomik, madaniy, ekologik turizm) boʻyicha maxsus modellar qoʻllanishi tavsiya etiladi.

Umuman olganda, ushbu tadqiqot Oʻzbekiston turizm tarmogʻining raqobatbardoshligini oshirish boʻyicha ilmiy asoslangan tavsiyalarni taqdim etadi hamda mamlakatning global turizm maydonidagi pozitsiyasini mustahkamlashga xizmat qiluvchi amaliy chora-tadbirlar uchun asos boʻlib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son “2022–2026-yillarga moʻljallangan Yangi Oʻzbekistonning taraqqiyot strategiyasi toʻgʻrisida”gi Farmoni. https://lex.uz/ru/docs/-5841063
2. Egamnazarov, K. (2023a). *Evaluating the Path Towards Sustainable Tourism Development in the Republic of Uzbekistan*. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot, 1(10), 102–105.
3. Egamnazarov, K. (2023b). *How Does Smart Tourism Support Sustainable Tourism Development: The Case of Uzbekistan*. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot, maxsus son, 67–69.
4. Egamnazarov, K. (2025). *The Sustainable Tourist as an Agent of Change: Responsibilities, Ethical Conduct, and Impact in Uzbekistan's Tourism Development*. Modern American Journal of Social Sciences and Humanities, 1(3), 1–17.
5. World Tourism Organization (UNWTO). (2024). UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex, January 2024, 22(1). https://doi.org/10.18111/wtobarometereng.2024.22.1.1
6. Porter, M. E. (1990). The Competitive Advantage of Nations. New York: Free Press.

7. Dwyer, L., & Kim, C. (2003). Destination competitiveness: Determinants and indicators. Current Issues in Tourism, 6(5), 369–414. https://doi.org/10.1080/13683500308667962
8. Ritchie, J. R. B., & Crouch, G. I. (2003). The Competitive Destination: A Sustainable Tourism Perspective. Wallingford: CABI Publishing.
9. World Economic Forum. (2024). Travel & Tourism Development Index 2024. Geneva: World Economic Forum.
10. Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. Tourism Management, 21(1), 97–116. https://doi.org/10.1016/S0261-5177(99)00095-3
11. Gomezelj Omerzel, D. O., & Mihalič, T. (2008). Destination competitiveness—Applying different models, the case of Slovenia. Tourism Management, 29(2), 294–307. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2007.03.009
12. Croes, R. (2011). Measuring and explaining competitiveness in the context of small island destinations. Journal of Travel Research, 50(4), 431–442. https://doi.org/10.1177/0047287510368139
13. Mihalič, T. (2016). Sustainable-responsible tourism discourse—Towards 'responsustable' tourism. Journal of Cleaner Production, 111(B), 461–470. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.12.062
14. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2025). Development of Tourism and Recreation in the Republic of Uzbekistan. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi.
15. World Travel & Tourism Council. (2023). Travel & Tourism Economic Impact 2023: Global Trends. London: WTTC.
16. World Bank. (2024). World Development Indicators: Travel and Tourism. Washington, DC: World Bank.
17. Croes, R., & Kubickova, M. (2013). From potential to ability to compete: Towards a performance-based tourism competitiveness index. Journal of Destination Marketing & Management, 2(3), 146–154. https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2013.07.002
18. Baum, T. (2015). Human resources in tourism: Still waiting for change?—A 2015 reprise. Tourism Management, 50, 204–212. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.02.001

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 7/1

© Materiallar koʻchirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida koʻrsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar maʼsul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna boʻlishingiz mumkin. Obuna boʻlgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga toʻlov haqidagi maʼlumotni skrinshot yoki foto shaklida joʻnatishingizni soʻraymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga joʻnatamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi boʻyicha roʻyxatdan oʻtkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulugʻbek tumani Kumushkon koʻchasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz